Nr. 142 SOSNOWIEC wtorek dnia 26 czerwca 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświątecznych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3,50, miesięcznie 1.25 z odnoszeniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4,50, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50. Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA. Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele — — i święta od 9-ej do 11-ej rano. — —

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — — agentury w kraju i zagranicą. — —

Ś. † p.

Jan Kowalczewski

Obywatel m. Będzina, były organista par. Sosnowca i Pogoni.

Opatrzony św. Sakramentami po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Bogu dn. 23 czerwca 1917 r., przeżywszy lat 76.

Eksportacja z domu własnego przy ulicy Podmałobądzkiej do kościoła parafjalnego w Będzinie odbędzie się 25 czerwca w poniedziałek o g. 6-ej wiecz

Następnego dnia t. j. we wtorek o g 8. i pół rano zostanie odprawione nabożeństwo żałobne, po którym nastąpi wyprowadzenie zwłok na cmentarz miejscowy. Na smutne te obrzędy zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych pozostała w nieutulonym smutku

RODZINA

Z inicjatywy Arcypasterza.

W przewidywaniu braku żywności na przyszłość w naszym kraju i odczuwając z tego względu nędzę i biedę ludności Najdostojniejszy Arcypasterz zainicjował zjazd dla narady nad zapewnieniem żywności. Zjazd ten odbył się, jak już donosiliśmy w poniedziałek ubiegłego tygodnia, w Magistracie — gdzie wobec zaproszonych na naradę — Najdostojniejszy Arcypasterz, tak przemówił:

„Mości panowie! pozwoliłem sobie zaprosić przedstawicieli społeczeństwa na naradę w sprawie aprowizacji kraju. Sprawa to pierwszorzędna. Nie możemy zamykać dłużej oczu na fakty, a faktów tych pełno na ulicach Warszawy każdego dnia. Z faktami liczyć się musimy. A jeżeli sytuacja jest już dzisiaj tak groźna, to niebawem będzie jeszcze groźniejsza. Według przypuszczalnych obliczeń w lutym roku przyszłego, nawet przy pomyślnych zbiorach tegorocznych, staniemy w obliczu zupełnego braku żywności. Trzeba, Mości panowie, zawczasu myśleć o środkach zaradczych. Nie wszystko leży w naszej mocy. Ale społeczeństwo musi mieć sumienie czyste, że nie stało z założonemi rękoma. Sprawa aprowizacji kraju przedstawia się tak poważnie, że poza jej ramy nie należałoby w dyskusji dzisiejszej wykraczać".

Na zebraniu tem, po przeprowadzeniu dyskusji, oświetlającej położenie nasze ekonomiczne, zapadła rezolucja, przyjęta jednomyślnie treści następującej:

„Zgromadzeni w dn, 18 czerwca 1917 r. na wezwanie J. E. Arcybiskupa Warszawskiego i pod dostojnym Jego przewodnictwem, przedstawiciela czcigodnego duchowieństwa, rad miejskich, sejmików ziemskich, rad opiekuńczych, komitetów ratunkowych Cent. Tow. Rolniczego i Tow. przemysłowców z uwagi na niezwykle groźny stan miast polskich, spowodowany wyczerpaniem zapasów żywnościowych oraz opłakane widoki na urodzaje roku bieżącego, jednomyślnie uchwalają:

1) zwrócić się do Jego Swiętobliwości Ojca Swiętego z najpoddańszą prośbą o natychmiastowe wyjednanie dla Polski i Litwy możności zakupu i dowozu środków spożywczych w krajach, nadmiar żywności posiadających;

2) najusilniej poprzeć dostojną inicjatywę J. E. Arcybiskupa zbierania dla miast ofiar ze wsi polskiej pod postacią produktów.

3) poprzeć powziętą już inicjatywę utworzenia dla obu okupacji Centrali aprowizacyjnej z siedliskiem w Warszawie, obdarzonej wyłącznym prawem kupna i rozdziału produktów spożywczych śród ludności oraz gwarancję władz okupacyjnych pozostawienia całkowitego sprzętu Królestwa Polskiego;

4) wyjednać zatwierdzenie ustawy Związku miast, jako fundamentalnej organizacji dla zbiorowej działalności wśród ludności miejskiej.

5) uprosić u J. E. arcybiskupa, aby raczył pod swoim dostojnym protektoratem powołać komisję dla wykonania uchwał niniejszych.

Zgromadzeni wzywają całe społeczeństwo polskie do zjednoczenia wszelkich wysiłków ku uratowaniu od głodu najuboższej ludności miejskiej, ku zwalczaniu i tępieniu lichwy i spekulacji.

Najwyższą na dzisiaj troską i najpierwszym obowiązkiem narodowym jest zachować lud polski przy życiu i zdolności do pracy".

Hołd Arcypasterzowi.

Zebrani na wezwanie JE. ks. Arcybiskupa warszawskiego na naradę poufną w sprawach żywnościowych, delegaci różnych instytucji poczuwają się do obowiązku złożenia hołdu i podziękowania Wysokiemu Dostojnikowi Kościoła za Jego inicjatywę i współudział w pracy społecznej.

Pomni zjednoczonego zjazdu naszych książąt Kościoła, z Prymasem, z Metropolitą warszawskim i z Księciem Biskupem krakowskim na czele, zjazdu, który nam dawną Polskę na nowo pokazał, wierzymy, że, jak dawniej, tak dzisiaj, duchowieństwo będzie ostoją pragnień i potrzeb narodu polskiego.

Przesilenie austryjackie.

Seidler prezesem gabinetu.

WIEDEN, (BTW.). Mianowany niedawno kierownikiem ministerjum rolnictwa szef sekcji dr. von Seidler powołany został obecnie na stanowisko przewodniczącego austryjackiego ministerjum przejściowego. w którym poszczególne ministerja obsadzone być mają przez odpowiednich szefów sekcji, jako ich kierowników., Von Seidler mianowany został ministrem.

Wybuch w fabryce amunicji.

WIEDEŃ. (W. A. T.) Na posiedzeniu parlamentu austrjackiego rozdano piśmienną odpowiedź ministra obrony krajowej na interpelację w sprawie wybuchu w dniu 25 ym maja w fabryce amunicji w Olewcu. Przyczyny wybuchu, według sprawozdania tego, szukać należy w warsztatach miotaczy min, prawdopodobnie wskutek nieostrożności przy wykonywaniu pracy. Liczba osób zabitych wynosi 138, z pośród ogólnej liczby 178 osób zaginionych. Liczba ranionych wynosi 625 osób, w tej liczbie 520 lekko ranionych.

Sekwestr całej produkcji.

BERLIN. (W. A. T.) Biuro Wolffa donosi: Rada związkowa na swym ostatnim posiedzeniu udzieliła swej aprobaty na projekt ogólno-państwowego regulaminu zbożowego, dotyczącego zbiorów roku bieżącego 1917. Doświadczenie ostatniego roku gospodarczego nauczyło, że wskazanym jest w nadchodzącym okresie żniw zasekwestrować całkowite już nie tylko zboże na chleb, lecz także owies, jęczmień, proso i owoce strączkowe, ująć w jedną dłoń kierowniczą wszystkie zasoby tych produktów rolnych oraz rozrządzać nimi przy pomocy specjalnej organizacji, a mianowicie państwowego urzędu zbożowego.

Przesilenie gabinetowe w Danji.

BERLIN. (BTW.) Dzisiejsza „Vossische Ztg." pisze w sprawie przesilenia ministerjalnego w Danji: „Przesilenie to datuje się od jesieni r. 1916; od tego czasu prześlizgiwano się nad niem, ale nie usunięto go. Powodem jest tutaj pokojowa działalność Stauninga. Innemi słowy: Stauninga oskarżają o przyjaźń dla Niemiec.

Sąd nad carem.

AMSTERDAM (BTW.) Z Londynu donoszą: Delegat robotników angielskich O. Gray, zakomunikował po powrocie z Petersburga, że rozprawy sądowe przeciwko byłemu carowi i aresztowanym urzędnikom wyższym będą się toczyć na publicznym posiedzeniu sądu. Od Kiereńskiego dowiedział się on,, że przed rozprawami będzie odczytany dokument, z którego wypływa, że zamierzano zawrzeć pokój oddzielny.

Ofensywa postanowiona.

AMSTERDAM, (BTW.), Korespondent sztokholmski „Allgemeen Handelsblada" dowiaduje się z wiarogodnego źródła rosyjskiego, że dnia 22 czerwca rząd tymczasowy wespół z radą delegatów robotników i żołnierzy postanowił podjąć na nowo ofensywę przeciwko państwom centralnym.

Agitacja pokojowa.

LUGANO, (BTW.). „Corriere della Serra" donosi z Petersburga: Agitacja pokojowa przybiera coraz szersze rozmiary: silnie wzmagają się prądy krańcowe. Na całym froncie działają agenci Lenina.

O republikę finlandzką.

KOPENHAGA. (BTW.) Według depeszy z Helsingforsu, kongres socjaldemokracji finlandzkiej powziął uchwałę, żądającą oderwania się Finlandji od Rosji i uznania niepodległej rzeczypospolitej finlandzkiej.

Niezawisłość Ukrainy i Litwy.

SZTOKHOLM. (BTW.) Jak donosi „Stockholm Tagblat", rozpoczął się zakazany przez rząd ukraiński kongres wojskowy, na który stawiło się 2.000 uczestników. W obecności jednego z pułków ukraińskich kongres obradował nad sprawą bezpośredniego urzeczywistnienia niezawisłości Ukrainy, Naczelny dowódca wojsk na froncie południowo-zachodnim rozkazał pułkowi ukraińskiemu, aby natychmiast powrócił na front.

Tenże dziennik donosi, że Litwini również postanowili ogłosić swą niezawisłość.

Z dnia na dzień.

□ **Zawieszenie czynności w szkołach wyższych.** Przedonegdaj „Deutsche Warsch. Ztng." pisze: „P. jenerał-gubernator von Beseler zadecydował dziś, aby czynności w obu szkołach w Warszawie zawieszono aż do dalszych rozporządzeń. Miarodajny dla tej decyzji był dający się zauważyć od kilku tygodni opór młodzieży szkolnej przeciwko zarządzeniom władz uniwersyteckich, w szczególności zaś wzbranianie się od płacenia czesnego, na które już nadszedł termin".

Z Sosnowca

Dnia 25/VI

— **Z Sekcji Wzajemnej Pomocy.** Coraz szczuplejsze fundusze jakiemi rozporządza Sekcja Wzajemnej Pomocy wywarły w organach tej pożytecznej instytucji ściślejsze kontrolowanie otrzymujących wsparcia i pożyczki. Rezultatem było ustalenie faktu, iż są osoby, które mogłyby się obyć bez

wsparcia lub takie, które pobierają wsparcia, ażeby tylko nie przerwać. Więc też wielu osobom Sekcja Wzajemnej Pomocy wydawania dalszego wprost odmówiła.

— **Z I go T-wa pożyczkowo oszczędnościowago.** Wczoraj w niedzielę o godz. 3 popoł. w lokalu własnym przy ul. Małachowskiego Nr. 11 miało się odbyć nadzwyczajne zebranie reprezentantów I-go T-wa pożyczkowo-oszczędnościowego w Sosnowcu celem dokonania wyboru nowych władz instytucji. Z pośród 100 reprezentantów na posiedzenie przybyło zaledwie... 5, wobec czego prezes Rady p. Janusz Borowski, zebranie odroczył do przyszłej niedzieli. Zebranie, które się odbędzie dnia 1 lipca o godz. 3 popoł., ważne będzie bez względu na ilość przybyłych.

— **Posiedzenie sejmiku powiatowego.** W ubiegłą sobotę o godz. 10-ej rano w gmachu powiatu przy ul. Dietlowskiej na Pogoni odbyło się publiczne posiedzenie sejmiku powiatowego. Szczegółowe sprawozdanie podamy w jednym z najbliższych numerów „Kurjera".

— **Nowe pismo w Sosnowcu.** Grono działaczów miejscowych zamierza w niedalekiej przyszłości rozpocząć wydawnictwo organu tygodniowego, poświęconego sprawom rzemiosła i handlu polskiego w Zagłębiu dąbrowskiem.

— **Zakończenie roku szkolnego w. gimnazjum Sieleckiem.** Onegdaj w sobotę odbyło się uroczyste zakończenie roku szkolnego w gimnazjum na Sielcu. O godz. 9 rano zgromadzili się wszyscy uczniowie w gmachu szkolnym, skąd w szeregach wyruszyli z nauczycielami do sieleckiego kościoła parafjalnego. Tu ks. prefekt dr. Langkamer wygłosił do młodzieży podniosłą mowę okolicznościową, poczem odprawił nabożeństwo, zakończone hymnem św. Ambrożego „Te Deum laudamus". Po odśpiewaniu kilku strofek hymnu narodowego „Boże, coś Polskę", młodzież wróciła do gimnazjum, gdzie nastąpiło rozdanie cenzur i dokonano pamiątkowego zdjęcia fotograficznego. Powakacyjne egzaminy rozpoczną się dnia 3 września, lekcje zaś 10 września 1917 r.

— **Maturzystki**, 7 klasową Szkołę Handlową żeńską p. J. Siwikowej w Sosnowcu ukończyły następujące maturzystki: Czajkowska Wanda, Czaplińska Marja, Dajkowska Irena, Hauzówna Alicja, Junżaszka Irena, Kachlówna Jadwiga, Kiesewetterówna Irena, Krasnodębska Bogna, Likiernikówna Cecylja, Margoszówna Aleksandra, Pinkusówna Wanda, Tarnowska Janina, Tyczkowska Władysława, Wasilewska Izabella, Venordin Marja.

— **Kartofle.** Odpowiednio do dalszego podwyższenia ceny na kartofle przez pana Szefa Administracji przy Gen. Gubern. Warszawskim zostaje ustalona cena na kartofle począwszy od 25 czerwca r. b. na 5 mk. 20 fen. za pud, czyli 13 fen. za 1 funt polskiej wagi.

Sosnowice, dnia 22 czerwca 1917 roku.

Magistrat.

— **Przeniesienie sklepu.** Sklep Komisji żywnościowej Nr. 1, mieszczący się przy ul. 3 Maja Nr. 24, z dniem 1 lipca r. b. zostanie przeniesiony na ul. Sienkiewicza (Polna) 7.

— **O wypłaty korcowego.** Obywatele Modrzejowa wystąpili w swoim czasie o przyznanie i wypłacenie im korcowego za lata od 1914 do 1917. Jak się dowiadujemy korcowe w 1914 i 1915 już zostało przyznane i obrócone zostanie na pokrycie zależnych podatków.

— **Ceny produktów w Warszawie i w Sosnowcu.** Jak donoszą pisma warszawskie, ceny artykułów pierwszej potrzeby są w stolicy następujące: kartofle 32 fen. funt (w Sosnowcu 15 kop.), chleb kartkowy 28 fen. (u nas 18 fen.), funt masła 5 marek (u nas 6 marek), funt sera 1 m. 65 fen., (u nas 2 m.), jaja 30 fen. sztuka (u nas również 30 fen.), kwarta mleka 90 fen., (u nas 1 m.), funt cukru 3 mk. 25 fen., (u nas 3 mk.).

— **„Zabawa sportowa" w Lasku sosnowieckim.** W przyszłą niedzielę dn. 1-go lipca r. b. w Lasku Sosnowieckim odbędzie się wielka „Zabawa sportowa". Szczegóły podamy jutro.

— **Najdłuższy dzień w roku.** Wczoraj przypadł najdłuższy dzień w roku. Od św. Jana dni są już coraz krótsze.

— **Burza.** W nocy z soboty na niedzielę przeszła nad Sosnowcem gwałtowna burza z grzmotami. Spadł też z upragnieniem oddawna oczekiwany deszcz, który następnie padał z małemi przerwami przez cały dzień wczorajszy. Temperatura po wielkich, parę tygodni trwających upałach, znacznie się oziębiła.

Zebranie b. kolejarzy.

Wczoraj w niedzielę o godzinie 3 po południu w domu „Stowarzyszenia Robotników Chrześcjańskich" przy ul. Kościelnej w Sosnowcu odbyło się zebranie organizacyjne byłych kolejarzy w pow. Będzińskim w celu utworzenia Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy. Na posiedzenie przybyło około 100 osób.

Po zagajeniu obrad przez p. Józefa Domagalskiego, p. Walenty Przędziński przedstawił szczegółowe sprawozdanie z dotychczasowej działalności komitetu organizacyjnego, poczem do prezydjum zaproszono: na przewodniczącego pana Konstantego Dankowskiego, na asesorów pp. Michała Kalabińskiego, Wilhelma Kowalskiego, Józefa Jurkowskiego i Zygmunta Dobrzańskiego, na sekretarza zaś p. Antoniego Kołodzińskiego.

Następnie członek komitetu organizacyjnego, p. Teofil Walewski odczytał zatwierdzony już przez władze okupacyjne statut „Stowarzyszenia Wzajemnej Pomocy byłych pracowników kolejowych na drogach żelaznych w pow. będzińskim". Celem nowego Stowarzyszenia jest niesienie materjalnej i moralnej pomocy byłym pracownikom kolei i ich rodzinom. Wpisowe wynosi 2 marki, składka miesięczna 50 fenigów. Do Stowarzyszenia mogą należyć b. pracownicy kolejowi, emeryci oraz członkowie ich rodzin.

Po dłuższej, ożywionej dyskusji statut przyjęto bez żadnych zmian i uchwalono wybrać na 6 tygodni zarząd tymczasowy. Po upływie sześciu tygodni odbędzie się nowe ogólne zebranie, na którem powołany zostanie do życia stały zarząd Stowarzyszenia.

Do zarządu tymczasowego weszło 13 osób, a mianowicie 6 członków b. komitetu organizacyjnego pp.: Józef Domagalski, Jan Kralikowski, Jan Kuczyński, Walenty Przędziński, Edward Tyczkowski i Teofil Walewski, oraz 7 nowych osób, powołanych przez aklamację pp.: Stanisław Sosiński, Michał Kalabiński, Wilhelm Kowalski, Antoni Lipka, Zofja Popielowa, Michał Duńczyk i Konstanty Antonowicz.

Do komisji rewizyjnej wybrani zostali pp.: Antoni Witkiewicz, Władysław Silewicz i Stefan Kowalski.

Obrady zakończyły się o godzinie 6 po południu.

Na członków zapisało się odrazu kilkadziesiąt osób. Nowe zapisy w dalszym ciągu przyjmuje tymczasowa kancelarja Stowarzyszenia przy ul. Starososnowieckiej Nr. 12 mieszkania Nr. 7 (u p. Popielowej).

Należy się spodziewać, że wszyscy b. kolejarze w Zagłębiu przystąpią do swojej, tak potrzebnej i pożytecznej organizacji.

Pol.

Z Będzina.

+ **Ze straży ogniowej.** Od niedzieli rozpoczynają się letnie ćwiczenia tutejszej ochotniczej straży ogniowej. Pierwsze ćwiczenie odbyło się w niedzielę rano o godz. 7 na placu przy przedm. „Warpie". Skład czynnych członków straży liczebnie nie jest duży, wobec zajęcia wielu po za granicami kraju. Obecnie skład straży przedstawia się następująco: oddział toporniczy z naczelnikiem p. Edwardem Lange, składa się z 20 osób, i trzy oddziały sekcji pomp, których naczelnikami są pp. Juljan Stanek, Piotr Mańkowski i Wiktor Ciszek, sekcje te liczą 40 członków. Komendantem straży jest p. Wiktor Wardzichowski, wice-komendantem p. Aleksy Zalewski, adjutantem p. Mieczysław Toczkowski, chorążym p. Jan Walocha, sanitarjuszem p. Juljan Laubitz.

+ **W szkole żeńskiej** p. J. Krzymowskiej z początkiem roku szkolnego, zaprowadzony będzie oddział freblowski dla dziewczynek. Zaprowadzenie oddziału podobnego jest bardzo pożądane, że względu dania możności praktycznej opieki dziewczynkom młodszego wieku a następnie, nie mija się to z celem przygotowawczym do rutyny i nauki późniejszej w pomienionej szkole.

+ **Ze szpitali.** Ordynującym szpitala chorób zakaźnych przy ul. Sieleckiej jest dr. p. Wasercwajg. Przez dłuższy czas szpital ten obywał się bez lekarza, chorzy znajdowali się pod dozorem felczera. Wobec zwiększającej się liczby chorych, pi cza lekarza okazała się konieczną.

+ **Wypadek.** Podczas pławienia koni wojskowych w Przemszy na przedmieściu „Gzichów", żołnierz miejscowej załogi spadł z konia do wody, koń przestraszywszy się, wierzgając, kopytami stratował żołnierzowi nogę powyżej kolana. Mocno poszwankowanego żołnierza umieszczono w szpitalu.

Z kraju

☐ **Spis bydła,** D. Warsch. Ztg. pisze: „Na mocy rozporządzenia p. naczelnika zarządu cywilnego w czasie od 9 do 14 lipca r. b. dopełniony będzie przez naczelników powiatów spis bydła".

☐ **W sprawie języka na szyldach.** Na posiedzeniu kieleckiej Rady miejskiej uchwalono: Zważywszy, że językiem krajowym w Królestwie Polskim jest język Polski i że językiem urzędowym Rady miejskiej. Magistratu i wszystkich ich organów jest język polski (paragr. 16 ordynacji miejskiej z dnia 18 sierpnia 1916 r.), że do magistratu należy kontrola nad wszelkiemi obwieszczeniami i afiszami, że w ostatnich miesiącach zdarzają się wypadki wywieszania szyldów, obwieszczeń i afiszów wyłącznie w języku żydowskim i niemieckim, bez polskiego tekstu, — Rada miejska poleca magistratowi wydać rozporządzenie, aby wszystkie szyldy, afisze i ogłoszenia zawierały tekst polski.

Sprawozdanie sprzedaży znaczka „zielonej koniczyny" w dniu 17 b. m. zorganizowana przez Ligę Kobiet.

Ze sprzedaży osiągnięto: 916 marek 27 fen., 64 rb. 11 kop. i 93 kor. 10 b. Wydatki wynosiły 62 m. 80 fen. Czysty dochód 853 mk. 47 fen 64 rb. 11 kop. i 93 kor. 10 hal.

Paniom i panom za łaskawe wzięcie udziału w ulicznej sprzedaży zielonej koniczyny, oraz wszystkim, którzy datkami swymi przyczynili się do zebrania powyższej sumy na cele żołnierzy polskich i ich rodzin składamy serdeczne podziękowanie.

Koło Ligi Kobiet w Sosnowcu.

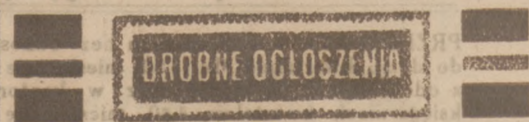
Tabela nieurzędowa

w 8-ym dniu ciągnienia 5-ej klasy loterji klasowej R. G. O.

Główne wygrane:

Rb, **8000** na nr 27000
Rb. **2000** na Nr. 9042 17041 29415
Rb. **1000** Nr. Nr. 2749 20275
Rb, **400** Nr, Nr. 187 4939 7558 16841 23735 25557 26116
Rb. **200** na Nr. Nr. 1493 3415 10262 15286 20038
Rb. **100** na Nr. Nr. 1861 2019 3267 3370 3883 4511 6498 7798 9122 14793 19308 23123 66423 24114 25185 25284 25736 27975 28356.

Redaktor odpowiedzialny JOZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul, Dęblińska Nr. 7.

Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.